

Herinrichting Buiksloterham- Papaverweggebied Amsterdam

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

25 maart 2004 / rapportnummer 1406-61

commissie voor de milieueffectrapportage

Gemeenteraad van Amsterdam
Postbus 2758
1000 CT AMSTERDAM

uw kenmerk
04-163

uw brief
16 januari 2004

ons kenmerk
1406-63 Br/eh

onderwerp
Advies voor richtlijnen Herinrichting
Buiksloterham-Papaverweggebied
Amsterdam

doorkiesnummer
(030) 234 76 21

Utrecht,
25 maart 2004

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Herinrichting Buiksloterham-Papaverweggebied Amsterdam.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

Mrs. J.G.M. van Rhijn
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Herinrichting Buiksloterham-
Papaverweggebied Amsterdam

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Herinrichting Buiksloterham-Papaverweggebied Amsterdam

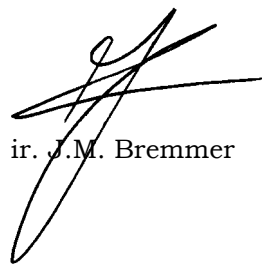
Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Herinrichting Buiksloterham-Papaverweggebied Amsterdam,

uitgebracht aan de Gemeenteraad van Amsterdam door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

Herinrichting Buiksloterham-Papaverweggebied Amsterdam,

de secretaris

ir. J.M. Bremmer

de voorzitter

drs. J.G.M. van Rhijn

Utrecht, 25 maart 2004

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel	2
3.2 Beleidskader en te nemen besluiten.....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	4
4.1 Alternatieven Shellterrein	4
4.2 Alternatieven Buiksloterham	4
4.2.1 MER en proces van transformatie	4
4.2.2 Bouwstenen	5
4.2.3 Alternatieven/beleidsscenario's/hoeken van het speelveld..	6
5. HUIDIGE SITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN REFERENTIESITUATIE	7
6. NADERE INVULLING VAN DE ALTERNATIEVEN EN BESCHRIJVING VAN DE MILIEUEFFECTEN.....	7
6.1 Detailniveau van de beschrijving	7
6.2 Bodem	8
6.3 Water.....	9
6.4 Woon- en leefmilieu.....	9
6.4.1 Geluid en zonering	9
6.4.2 Lucht/geur	10
6.4.3 Externe veiligheid.....	10
6.4.4 Sociale veiligheid.....	10
6.5 Verkeer en vervoer	11
6.6 Duurzaamheidsaspecten	11
6.7 Overige aspecten	11
7. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	12
7.1 Beoordelingskader.....	12
7.2 Spelregels	12
8. MONITORINGSPROGRAMMA EN IJKPUNTEN	12
9. LEEMTEN IN MILIEUINFORMATIE	12
10. VORM EN PRESENTATIE.....	12
11. SAMENVATTING VAN HET MER	13

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 16 januari 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 8 d.d. 14 januari 2004
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Opzet MER voor de Buiksloterham

1. INLEIDING

De gemeente Amsterdam wil de Noordelijke IJ-oever laten transformeren van een extensief werkgebied tot een intensief stedelijk gebied voor wonen en werken, te beginnen op het Shell terrein en de overige delen van de Buiksloterham. De plannen voor het Shellterrein zijn al redelijk vastomlijnd en liggen vast in het projectbesluit Shellterrein (voortaan “het Projectbesluit”), dat is vastgesteld door het Stadsdeel Amsterdam Noord. De plannen voor de rest van de Buiksloterham (voortaan kortweg “de Buiksloterham”) omvatten een geleidelijke, spontane transformatie. Het Masterplan Noord aan het IJ (voortaan “het Masterplan”) geeft de kaders voor zowel het Shellterrein als de Buiksloterham. De gemeente Amsterdam wil nu voor beide gebieden een bestemmingsplan opstellen. Omdat er sprake is van de bouw van meer dan 2000 woningen is de activiteit milieueffectrapportage (m.e.r.)-plichtig.

Bij brief van 16 januari 2004 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 14 januari 2004². Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ – verder aangeduid als ‘de Commissie’. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen en deze in haar advisering betrokken. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie.

Ten tijde van het opstellen van dit advies voor richtlijnen was het Masterplan nog niet officieel vastgesteld. Volgens de initiatiefnemer zal dit binnen afzienbare tijd gebeuren. De Commissie gaat er daarom in dit advies vanuit dat het Masterplan vastgesteld is. Als het definitieve Masterplan ingrijpend wordt gewijzigd, moet bezien worden in hoeverre het advies nog van toepassing is.

Onderscheid Shellterrein/Buiksloterham

In de startnotitie wordt aangegeven dat wordt uitgegaan van een bestemmingsplan voor het Shellterrein en de Buiksloterham tezamen. De mogelijkheid voor aparte bestemmingsplannen wordt echter opengehouden. De Commissie constateert dat een groot verschil bestaat tussen het Shellterrein en de Buiksloterham, zowel wat betreft de ontwikkelingsstrategie en de ontwikkeling in de tijd, als ook de concreetheid van de plannen. Het is daarom wenselijk om bij alle onderdelen van het MER duidelijk aan te geven wat voor het Shellterrein en de Buiksloterham tezamen geldt en wat alleen voor het Shellterrein of voor de Buiksloterham. Mocht dan in een later stadium besloten worden om de bestemmingsplannen en/of de MER'en te ontkoppelen dan kan dat eenvoudig gebeuren.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport, omdat het wezenlijke elementen zijn voor de vormgeving en sturing van het transformatieproces. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

Voor het Shellterrein:

- Aandacht voor de mogelijkheden om het basisalternatief in milieuvriendelijke richting te optimaliseren. Belangrijke milieuaspecten waarop nog gevarieerd kan worden, zijn ecologie, sociale veiligheid en behoud van cultuurhistorische monumenten.

Voor de Buiksloterham:

- concrete formulering van de doelstellingen;
- een grondige beschrijving van de huidige situatie in het plangebied als basis voor de verkenning van de (on)mogelijkheden en randvoorwaarden;
- het beschrijven van relevante variabelen (“bouwstenen”);
- groepering van die bouwstenen tot alternatieven die de “hoeken van het speelveld” weerspiegelen;
- een gedegen verkenning van de milieuaspecten die wettelijke normen dreigen te overschrijden, niet aangepast kunnen worden tijdens het transformatieproces of belemmerend werken voor de planvorming.

De functie van het MER is het scheppen van duidelijkheid over de doelen, ijkpunten en randvoorwaarden die gelden en het onderbouwen van de spelregels voor het transformatieproces.

De Commissie wil het belang van een inzichtelijke samenvatting benadrukken.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

De aanleiding en de ontwikkelingen die tot het initiatief hebben geleid, zijn beschreven in de startnotitie. Ga in het MER nader in op hetgeen is vastgelegd in het Masterplan en het Projectbesluit, aangezien deze informatie in de startnotitie ontbreekt.

Hoewel de startnotitie geen expliciete doelstelling geeft, leidt de Commissie af dat de algemene doelstelling is om, binnen de randvoorwaarden van het Masterplan, een intensief stedelijk woon/werkgebied te ontwikkelen.

Onderdelen van de doelstelling lijken te zijn:

- samengaan van wonen en werken, ruimte voor ‘alternatieve’ combinaties van wonen en werken;
- intensief gebruik van ruimte, hoge dichtheden;
- hoge ambities voor duurzaamheid;
- voor de Buiksloterham: gefaseerde en geleidelijke ontwikkeling, proces van geleidelijke transformatie.

Geef eventuele andere onderdelen van de doelstelling aan, ook bijvoorbeeld ten aanzien van milieubescherming en -verbetering.

Vul de doelen in het MER zo concreet mogelijk in. Het is wenselijk om de doelen zo te beschrijven dat ze in twee stadia in het planvormingsproces een rol kunnen vervullen:

- bij de afbakening van te beschrijven alternatieven en het verhelderen waarom andere oplossingsrichtingen buiten beschouwing worden gelaten;
- bij het toetsen van alternatieven op doelbereik.

Hieruit volgt dat de doelstelling vertaald moet worden naar toetsbare criteria (die uitgedrukt mogen worden in bandbreedtes).

Maak, voor zover er verschillen zijn, bij de beschrijving van de doelstellingen onderscheid tussen het Shellterrein en de Buiksloterham.

In de startnotitie, maar ook in het Masterplan en het Projectbesluit, wordt zonder meer uitgegaan van de behoefte aan woningen en bedrijven. Hoewel dit logisch lijkt, gezien de Amsterdamse situatie, adviseert de Commissie een onderbouwing te geven van de behoefte aan woningen en bedrijventerreinen (aantallen, soorten woningen en type bedrijvigheid) en van daaruit de doelen weer te geven voor de omvang en de samenstelling van het bouwprogramma. Geef ook inzicht in de beoogde doelgroepen (sociaal/vrije sector, koop/huur). Leg een relatie met andere nieuwe woningbouwlocaties in de stad en de regio.

3.2 Beleidskader en te nemen besluiten

Kader

Paragraaf 3.1 van de startnotitie geeft een overzicht van de wetten, besluiten en onderzoeken die van belang zijn voor de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving in het MER zijn de randvoorwaarden en uitgangspunten die hieruit voortkomen van belang (meer dan een algemene beschrijving). De Commissie mist in deze lijst nog de Europese kaderrichtlijn Water en het onderzoek Mobiliteitsontwikkeling Amsterdam Noord tot 2030.

Watertoets

Voor het voornemen moet een Watertoets worden doorlopen. De relevante randvoorwaarden voor de voorgenomen activiteit die hieruit voortkomen dienen in het MER te worden besproken.

Interimwet Stad en Milieu benadering

De milieugevolgen dienen primair getoetst te worden aan de wettelijke kaders. Waarschijnlijk zullen in de Buiksloterham spanningen ontstaan tussen geluidsbelasting en gevoelige bestemmingen. Geef aan of en hoe in die gevallen gebruik gemaakt kan worden van de Interimwet Stad en Milieu benadering.

Genomen besluiten

Het Masterplan en het Projectbesluit zijn kaderstellend voor de voorgenomen activiteit. Ga in op de milieuoverwegingen en eventuele dilemma's die een rol hebben gespeeld bij deze besluiten.

De kaders voor de invulling van het plangebied worden gegeven door de drie raamwerken uit het Masterplan:

- raamwerk groen en openbare ruimte;
- raamwerk water;
- raamwerk verkeer.

Neem deze raamwerken in principe als uitgangspunt. Mocht echter blijken dat iets in deze raamwerken onnodig belemmerend werkt, dan adviseert de Commissie ook met de raamwerken te variëren.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Alternatieven Shellterrein

Het Projectbesluit maakt de voorgenomen invulling van het Shellterrein duidelijk. De beschrijving in het MER kan hierop gebaseerd worden. Ga na hoe het basisalternatief conform het Projectbesluit geoptimaliseerd kan worden in milieuvriendelijke richting tot het meest milieuvriendelijk alternatief (mma). Elementen voor het mma kunnen zijn:

- de handhaving van meer cultuurhistorisch interessante gebouwen⁵;
- verdergaande maatregelen ter bevordering van de sociale veiligheid en het woon- en leefmilieu, ook in de openbare ruimte (zie ook §6.4.4).

In het Projectbesluit wordt een voorbehoud gemaakt ten aanzien van de breedte van de aanplanting in het IJ ten behoeve van het oeverpark. Onderzoek zowel de brede als de smalle variant in het MER.

Geef het regime voor duurzaam bouwen aan. Is het mogelijk hier in het kader van het mma verder in te gaan? Op welke manier wordt het zuinig omgaan met energie bevorderd? Liggen er kansen voor bijvoorbeeld stadsverwarming (uitgaande van de gehele Noordelijke IJ-oever)?

4.2 Alternatieven Buiksloterham

4.2.1 MER en proces van transformatie

De gemeente wil de transformatie van de Buiksloterham waar mogelijk spontaan laten plaatsvinden. Er is daardoor sprake van een lange horizon en de plannen kunnen slechts globaal ingevuld worden. Eerder dan een concreet plan is daarom een systeem vereist waarmee de vinger aan de pols gehouden kan worden. Dit monitoringssysteem omvat de doelen, te toetsen informatie over het planproces, plannen en feitelijke ontwikkelingen, en instrumentarium om tijdens het proces bij te sturen (bijvoorbeeld wat doet de gemeente als na 10 jaar blijkt dat zich uitsluitend bedrijven vestigen?)

Om het monitoringssysteem vorm te geven moet er duidelijkheid bestaan over de doelen (waar mogelijk uitgedrukt in ijkpunten) en randvoorwaarden die gelden en moeten beleidsbeslissingen genomen worden over:

- inhoudelijke 'spelregels' voor de ontwikkeling (bijvoorbeeld kavelgrootte, geluidszones);
- procesmatige spelregels (b.v. aanpak van de bodemverontreiniging, de rol van de gemeente, bijvoorbeeld bij gronduitgifte, vergunningverlening, aanleg van publieke voorzieningen).

⁵ Naar aanleiding van de Cultuurhistorische Effectrapportage (CHER)

Het MER kan bijdragen aan het scheppen van duidelijkheid over de doelen, ijkpunten en randvoorwaarden en aan de onderbouwing van de spelregels. Daarbij is het van belang of er sprake is van substantiële (onomkeerbare) of de plannen belemmerende milieueffecten. Die effecten kunnen onderzocht worden op hun gevoeligheid voor variatie in spelregels.

Het doel van het MER is daarmee voornamelijk de 'verkenning van het speelveld'. Het gaat er niet om concrete planalternatieven of een definitief eindbeeld weer te geven. Wel moet de uiteindelijke invulling van het plangebied 'gedekt' worden door het MER. De Commissie stelt daarom voor om de verschillende structurerende elementen, of 'bouwstenen' te identificeren die een rol spelen bij de invulling van het gebied. Aan de hand van die bouwstenen kunnen, rondom beleidsscenario's, samenhangende 'alternatieven' voor de invulling van het plangebied opgesteld worden, waarvan de milieueffecten beschreven worden. Deze 'alternatieven' dienen niet opgevat te worden als daadwerkelijke keuzemogelijkheden, maar moeten veeleer de 'hoeken van het speelveld' vertegenwoordigen.

In het bestemmingsplan kan een vergroving plaatsvinden, zodat niet voor iedere wijziging van de invulling een wijziging van het plan hoeft plaats te vinden.

De aanpak van het MER wordt hieronder uitgewerkt en tevens gevisualiseerd in bijlage 5.

4.2.2 Bouwstenen

De basis voor de verkenning van het speelveld is een grondige analyse van de randvoorwaarden die voortkomen uit het beleidskader (zie §3.2) en uit de huidige situatie, inclusief de autonome ontwikkelingen, zoals reeds vergunde uitbreidingen van bedrijven (dit wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 5). Welke mogelijkheden en belemmeringen komen uit deze analyse naar voren? Welke belemmeringen zijn oplosbaar (en vormen dus bouwstenen) en welke moeten als vaststaand (en dus als randvoorwaarden) beschouwd worden?

Uitgaande van de structuren die reeds zijn vastgelegd in de drie de raamwerken van het Masterplan, kan nog gevarieerd worden binnen de volgende bouwstenen. De bouwstenen worden per 'laag' gegroepeerd.

Eerste laag: Ondergrond

- Aanpak bodemsanering: afstemmen van gebruiksfuncties aan bodemkwaliteit versus aanpassen bodemkwaliteit aan gebruiksfuncties (saneren). Hiermee samenhangend: variaties in kavelgrootte, mate van ophoging, grondbalans.

Tweede laag: Netwerken, infrastructuur, aansluiting op de omgeving

- Verschillende openbaarvervoer oplossingen (in relatie tot woningdichtheden);

Derde laag: Invulling van het programma, gebruik, behoefte

- Woningdichtheid en aantal en type te bouwen woningen;
- Percentages wonen, werken en voorzieningen. Mate en schaal waarin wonen en werken gemengd of ontmengd zijn;
- Ruimtebeslag voor wonen en werken in relatie tot ruimte voor openbaar groen;

- Bedrijfscategorieën, bijvoorbeeld gebruik makend van de VNG-systematiek. Onderzoek bijvoorbeeld uitersten qua milieuhinder;
- Omvang en locatie van de geluidszones.

Proces van transformatie:

- Fasering: min of meer planmatig of per kaveltje wanneer zich een mogelijkheid voordoet;
- Korrelgrootte.

Welke onmogelijkheden (kosten, technisch, milieu) komen naar voren? Dit verkleint het speelveld.

4.2.3 Alternatieven/beleidsscenario's/hoeken van het speelveld

Groeper de bouwstenen op een zinvolle manier om tot (een beperkt aantal) onderscheidende alternatieven te komen, die de hoeken van het speelveld vertegenwoordigen. Groepering kan bijvoorbeeld plaatsvinden rondom bestuurlijke dilemma's of rondom uitersten (bijvoorbeeld grootschalige ontwikkeling versus kaveltje-voor-kaveltje). Deze alternatieven zullen eerder beleidsscenario's vertegenwoordigen dan gedetailleerde stedenbouwkundige inrichtingsplannen. De alternatieven moeten helpen om tot 'spelregels' te komen: wat is mogelijk, wat is gewenst? Welke concrete eisen komen naar voren?

Bij de beschrijving van de alternatieven moet duidelijk zijn wat ze inhouden en op welke punten ze onderling verschillen. De bouwstenensamenstelling van ieder alternatief moet goed worden gemotiveerd. Tevens moet worden aangegeven welke mitigerende (bijvoorbeeld geluid) maatregelen bij elk van de alternatieven worden toegepast. Illustreer de beschrijvingen met goed kaart- en beeldmateriaal.

Beschrijf per alternatief op hoofdlijnen:

- de stedenbouwkundige structuur, inclusief voorzieningen;
- het systeem van autoverkeer, openbaar vervoer en langzaam verkeersroutes;
- het parkeersysteem;
- inrichting en beheer van het watersysteem;
- riolering (wel/niet gescheiden, afkoppelen);
- opties voor energievoorziening.

Uit de invulling van de alternatieven vloeien zaken voort als:

- de grondbalans;
- hinderzones van bedrijven en infrastructuur;
- intensiteiten op de belangrijkste wegen.

Deze moeten eveneens beschreven worden. Hoofdstuk 6 geeft hier nadere richtlijnen voor.

mma

Het mma kan bestaan uit een combinatie van bouwstenen, waarbij uitgegaan wordt van een hoger ambitieniveau voor het milieu. Het kan zijn dat dit reeds één van de te onderscheiden alternatieven is, of dat één van de alternatieven verder geoptimaliseerd wordt.

5. HUIDIGE SITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN REFERENTIESITUATIE

De uitgangssituatie dient grondig beschreven te worden om de randvoorwaarden die daaruit voortkomen te onderkennen (zie §4.2.2). Beschrijf:

Eerste laag

- de verontreinigings situatie van bodem en grondwater. Maak daarin onderscheid tussen de mobiele en immobiele verontreiniging en punt- en diffuse verontreiniging. Geef de ouderdom, ernst en urgentie van de verontreiniging aan;
- het grondwater- en oppervlaktewatersysteem, in samenhang met het regionale watersysteem; beschrijf de geohydrologische situatie, waterpeilen en grondwaterstanden, kwel/wegzijing en de afvoer van overtollig water.

Tweede laag

- de verkeerssituatie in en rondom het plangebied voor de verschillende vervoerwijzen. Ga in op de infrastructurele voorzieningen (inclusief parkeren) en op het gebruik daarvan; beschrijf welke maatregelen - zoals bijvoorbeeld de reconstructie van het Mosplein - zullen worden uitgevoerd;
- de openbaar vervoersituatie in en rondom het plangebied, met speciale aandacht voor de Noord-Zuidlijn en de geprojecteerde haltes, ook die bij de IJ-tunnel. Ga tevens in op de geprojecteerde nieuwe HOV-lijn naar Zaanstad. De situering van de haltes is van belang in verband met de invulling van de woningdichtheid in de gebieden rondom die haltes.

Derde laag

- de bestaande bedrijven met hun vergunde en hun daadwerkelijke emissies in en in de nabijheid van het plangebied;
- cultuurhistorisch interessante gebouwen;
- bestaande en reeds geplande voorzieningen (scholen, winkels, medische voorzieningen e.d.) in de omgeving van het plangebied.

Kies als referentiesituatie voor de milieueffecten de huidige situatie, inclusief de autonome ontwikkeling. Geef expliciet aan welke aannames (voor zover van significante invloed) over de autonome ontwikkeling zijn gedaan, met name ten aanzien van de invulling van de rest van de noordelijke IJ-oever op grond van het Masterplan. Werk zonedig met scenario's.

6. NADERE INVULLING VAN DE ALTERNATIEVEN EN BESCHRIJVING VAN DE MILIEUEFFECTEN

6.1 Detailniveau van de beschrijving

Shellterrein

De invulling van het Shellterrein is al concreet bekend. Geef daarom zo veel mogelijk een kwantitatieve beschrijving van de milieueffecten.

Buiksloterham

De alternatieven voor de invulling van de Buiksloterham zullen globaal zijn, zodat de effecten ook slechts globaal beschreven kunnen worden. Bij de bepaling van het detailniveau van de beschrijving van de milieueffecten moet telkens de vraag gesteld worden wat nodig is om tot spelregels te komen. De milieueffecten kunnen beschreven worden aan de hand van globale indicaties, tenzij er sprake is van effecten die:

- wettelijke normen dreigen te overschrijden;
- niet mitigeerbaar zijn of anderszins tijdens de transformatie op te lossen;
- belemmerend werken voor de planvorming.

Het is belangrijk dat de (milieu)effecten van de belangrijkste bouwstenen afzonderlijk zichtbaar blijven. Het is immers waarschijnlijk dat de bouwstenen in de uiteindelijke invulling anders gegroepeerd worden dan in de voorbeeld-alternatieven. De milieueffecten van de uiteindelijke invulling dienen dan toch uit het MER herleid te kunnen worden. Dit vereist een systematische en transparante opzet van het MER.

Gezien de lange transformatieperiode is het belangrijk om onderscheid te maken tussen de effecten in de ontwikkelingsperiode en in de eindsituatie. Kijk ook naar de effecten van saneringsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld transport van grond.

Paragraaf 7.2 van de startnotitie geeft de relevante milieuaspecten weer. Hieronder worden per aspect aanvullende opmerkingen gemaakt.

6.2 Bodem

Shellterrein

Volgens de startnotitie zijn voor het Shellterrein al concrete afspraken gemaakt over de aanpak en de te bereiken resultaten. In het Projectbesluit is dit voor de immobiele verontreinigen uitgewerkt. Werk in aanvulling hierop de aanpak van de mobiele verontreiniging uit, op dezelfde manier als hieronder beschreven voor de Buiksloterham.

Buiksloterham

Nadere invulling van de bouwsteen 'aanpak bodemsanering'

Maak duidelijk onderscheid tussen immobiele en mobiele verontreinigingen, zowel voor de aanpak als voor de resulterende effecten.

Volgens de startnotitie zullen de effecten van de transformatie op de bodemkwaliteit worden uitgewerkt voor twee scenario's:

1. werken met gesloten grondbalans;
2. handhaven van bestaand peil met afgraven en afvoer van grond.

Uit nadere informatie van de gemeente blijkt dat het Amsterdamse beleid in principe uitgaat van het landelijk beleid (Bever⁶, Doorstart A5⁷). Wel zou elke toekomstige functiewijziging mogelijk moeten zijn, zolang de bestemming onbekend is. Werk daarom een derde scenario uit, namelijk de mogelijkheid uit om, afhankelijk van (1) de locatie, (2) de mate van verontreiniging én (3)

⁶ Van Trechter naar Zeef: afwegingsproces saneringsdoelstellingen, uitvoeringsprogramma BEVER (beleidsvernieuwing bodemsanering) SDU uitgevers Den Haag 1999 ISBN 90 12 08843 7.

⁷ Eindrapport Doorstart A5; afwegingsproces voor de aanpak van mobiele verontreinigingen in de ondergrond, procesbeschrijving en landelijke saneringsladder. Ministerie van VROM Den Haag 2 juli 2001.

het voorgenomen bodemgebruik, deelgebieden niet te saneren (functiegericht saneren).

Voor bijvoorbeeld de vestiging van bedrijven (gebruiksvorm “bebouwing en verharding”) en voor groen bij kantoorgebouwen (gebruiksvorm “extensief gebruikt (openbaar) groen”) ligt de bodemgebruikswaarde voor een aantal stoffen aanzienlijk hoger dan voor woningbouw en wordt een richtlijn voor de minimale dikte van de leeflaag van “slechts” 0-50 cm gegeven.

Beoordeling effecten

Geef aan welke beoordelingskaders voor de vereiste bodemkwaliteit en bodemgebruiksfuncties worden gehanteerd en op welke gronden deze afwijken van de landelijke aanpak. Geef voor de bovenste laag per type bodemgebruik (wonen, recreatie, industrie) de vergelijking met de bodemgebruikswaarde zoals vastgelegd in BEVER. Geef voor de mobiele verontreinigingen per type gebruik de te bereiken trede op de saneringsladder.

Geef een indicatie van de aard en omvang van de gebruiksbepalingen voor de (onder)grond als gevolg van de aanwezigheid van (stabiele) pluimen mobiele verontreinigingen. De separate sanering van vele kleine mobiele verontreinigingen is niet altijd kosteneffectief. Geef aan welke mogelijkheden er zijn voor een integrale sanering van mobiele verontreinigingen per deelgebied.

6.3 Water

In de startnotitie is aangegeven dat de effecten op het watersysteem zullen worden beschreven aan de hand van de Watertoets. Dit houdt in dat in een vroeg stadium de waterbeheerder betrokken wordt bij de planvorming om negatieve effecten op het watersysteem zoveel mogelijk te voorkomen. Belangrijke elementen zijn:

- effecten op het kwantitatieve watersysteem, ondermeer opvang en berging van water ter voorkoming van wateroverlast, oppervlaktewaterpeilen en grondwaterstanden, verandering in de kwel/wegzijgings situatie, en de aan- en afvoer van water, ook in relatie met (toekomstige) peilvariaties in het IJ;
- effecten op de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit onder andere in samenhang met de bodemverontreiniging in dit gebied en de functies van het oppervlaktewater.

6.4 Woon- en leefmilieu

6.4.1 Geluid en zonering

De beschrijving van de milieueffecten wegverkeerslawaai en trillingen kan conform de startnotitie plaatsvinden.

Industrielawaai

In de startnotitie wordt niet concreet aangegeven welke effecten ten gevolge van industrielawaai worden bepaald. In de huidige situatie is het gehele plangebied van een geluidszone voorzien. Geef per alternatief aan of, en zo ja in welke vorm, er sprake zal zijn van een gewijzigde geluidszone.

Geef de langtijdgemiddelde geluidsniveaus aan alsmede de maximale geluidsniveaus ten gevolge van de op het gezoneerde industrieterrein gevestigde bedrijven. Dit geldt ook voor het geluid ten gevolge van industrieterrein Westpoort. Daarbij kunnen geluidscontouren gegeven worden (in stappen van

5 dB(A)) en/of de geluidsimmissieniveaus op de hoogst belaste woningen binnen de zone⁸.

Geef aan of en zo ja welk beschermingsniveau zal worden gehanteerd voor de beoordeling van geluidsbelasting op de woonboten gelegen op het gezoneerde industrieterreinen⁹.

Geef een indicatie van de mate waarin voor woningen een hogere grenswaarde zal gaan gelden.

6.4.2 Lucht/geur

Naast de in de startnotitie beschreven componenten NO_x en fijn stof (PM10) wordt tevens gevraagd om (kwalitatief) inzicht te verschaffen in neerslag van grof stof vanaf op- en overslaglocaties op industrieterrein Westpoort.

6.4.3 Externe veiligheid

In het MER kan volstaan worden met een samenvatting van de onderzoeksresultaten van de in de startnotitie vermelde rapporten betreffende externe veiligheid. Wel dient wat betreft het transport van gevaarlijke stoffen over de weg een nadere analyse te worden uitgevoerd naar de ongevalsrisico's van kruisende wegen en splitsingen¹⁰.

6.4.4 Sociale veiligheid

Shellterrein

Besteed, vanwege de grootschaligheid van het programma voor het Shellterrein, aandacht aan 'de menselijke maat'. Ga met name in op de overgangen tussen gebouwen en buitenruimte (privé en openbaar/collectief) en de inrichting van de buitenruimte. Daarbij valt onder ander te denken aan materiaalgebruik, bezonning/verlichting en beheer. Ga ook in op maatregelen ter bevordering van sociale veiligheid in de parkeergarages. Daarbij valt te denken aan bouwkundige maatregelen als compartimentering, daglicht-toetreding en plafondhoogte.

Buiksloterham

Vanwege de lange transformatieperiode is sociale veiligheid eveneens een belangrijk aandachtspunt voor de Buiksloterham, met name wat betreft zaken als parkeeroverlast, beheer en criminaliteitspreventie.

⁸ Bij de bepaling van de geluidsbelasting op de gevels van woningen zal bijzondere aandacht moeten worden gegeven aan hoogbouwprojecten. De geluidsbelasting op grotere hoogten is namelijk in het algemeen hoger dan op 5 meter hoogte, de hoogte waarop de zonegrens geldt.

⁹ Woonboten op gezoneerde industrieterreinen zijn formeel geen geluidsgevoelige bestemmingen.

¹⁰ Thans zijn in het rapport "inventarisatie transport gevaarlijke stoffen Buiksloterham" alleen ongevalsrisico's beschouwd ten gevolge van (rechte) wegdelen. Splitsingen en kruisende wegen leiden tot een significante verhoging van de risico's. (NB. Deze verhoging van het ongevalsrisico zal overigens naar verwachting niet zoveel groter zijn dat daarmee een 1e-6 contour zal ontstaan of dat deze buiten de weg uitkomt, dus het zal niet een "bouwsteen" vormen).

6.5 Verkeer en vervoer

De milieueffecten van de verkeersstromen worden behandeld bij de aspecten lucht, geluid en verkeershinder. Om deze effecten te kunnen voorspellen moet per alternatief globaal inzicht worden verkregen in:

- intensiteiten op de belangrijkste wegen (onderscheiden naar personen- en vrachtverkeer);
- de kwaliteit van de verkeersafwikkeling op het wegennet in en om het plangebied tijdens de spitsperioden, bijvoorbeeld door de verhouding intensiteit/capaciteit op de wegenstructuur in beeld te brengen. Met name de kruispunten en aansluitingen op het rijkswegennet en het gemeentelijke hoofdwegennet, ook die in Amsterdam-Noord buiten het studiegebied, zijn daarbij van belang.

Ga in op de parkeerbehoeften van de verschillende gebruikers van het gebied (bewoners, werkers, bezoekers) en daarnaast het aanbod van parkeervoorzieningen, zowel qua omvang van de parkeervoorzieningen als de locatie daarvan. Maak de mogelijkheden voor dubbelgebruik hierbij inzichtelijk.

Ga tevens in op de wijze waarop de wegenstructuur duurzaam veilig wordt ingericht en de daaruit volgende effecten voor de verkeersveiligheid in termen van conflictpunten en verkeersongevallen.

6.6 Duurzaamheidsaspecten

Ga in op de regimes die gelden voor duurzaam bouwen en voor zuinig omgaan met energie. Wat is het duurzaam bouwen beleid van de gemeente Amsterdam? Wordt bijvoorbeeld de toets 'energieprestatie op locatie' toegepast?

Geef aan of er eventuele mogelijkheden zijn om vraag en aanbod van energie op een zo milieuvriendelijk mogelijke wijze met elkaar in verband te brengen¹¹.

6.7 Overige aspecten

Werk de aspecten visuele hinder, verkeershinder, hoogbouweffecten, landschap en cultuurhistorie, en natuur uit conform de startnotitie.

¹¹ Volgens inspraakreactie nr.5 van de stichting Monumenten Amsterdam-Noord zijn in de directe omgeving energiebronnen te vinden.

7. VERGELIJING VAN ALTERNATIEVEN

7.1 Beoordelingskader

Toets de alternatieven allereerst op doelbereik.

Ontwikkel voor de beoordeling van de effecten van de alternatieven een beoordelingskader, waarin per milieuaspect wordt aangegeven op welke beoordelingscriteria gescoord wordt. Spits dit kader toe op de aspecten die kritisch of onderscheidend zijn.

7.2 Spelregels

Vergelijking van de alternatieven en hun effecten in vergelijking met de doelstellingen moet leiden tot een set spelregels die zorgen dat de transformatie plaatsvindt binnen de gewenste bandbreedte. Schets op hoofdlijnen de aard van deze spelregels, vooral waar het milieuaspecten betreft.

8. MONITORINGSPROGRAMMA EN IJKPUNTEN

Paragraaf 4.2.1. gaat in op het belang van monitoring en ijkpunten. Geef aan welke punten onderdeel moeten zijn van een monitoringsprogramma teneinde de ontwikkeling van het gebied te kunnen bijsturen.

9. LEEMTEN IN MILIEUINFORMATIE

Uit het MER moet blijken op welke punten belangrijke leemten in informatie bestaan. Geef aan om welke leemten het gaat en hoe en wanneer in de verdere planvorming zal worden voorzien in opvulling van de leemten.

10. VORM EN PRESENTATIE

Vanwege de mogelijkheid dat voor het Shellterrein een apart bestemmingsplan wordt gemaakt, adviseert de Commissie het MER zodanig op te zetten dat het onderscheid tussen het Shellterrein en de Buiksloterham voortdurend duidelijk is.

Voor de leesbaarheid van het MER is het van belang recent kaartmateriaal te gebruiken, voorzien van topografische namen en met een goed leesbare en duidelijke legenda's.

11. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

Omdat het met name bij de Buiksloterham om complexe planvorming gaat, dient speciale aandacht besteed te worden aan de inzichtelijkheid en de begrijpelijkheid van de samenvatting. Maak zoveel mogelijk gebruik van illustraties en tabellen.

Afhankelijk van het verloop van het besluitvormingsproces kan het aanbeveling verdienen voor het Shellterrein en de Buiksloterham aparte samenvattingen op te stellen.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Herinrichting Buiksloterham-Papaverweggebied

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 16 januari 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Bezoekadres
Jodenbreestraat 25
1011 NH Amsterdam

Postbus 2758
1000 CT Amsterdam
Telefoon 020 552 9111
Fax 020 552 7907
info@dro.amsterdam.nl
www.dro.amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam
Dienst Ruimtelijke Ordening

Commissie voor de Milieueffectrapportage
t.a.v. mevrouw drs. M. van Eck
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

Datum 16 januari 2004

Ons kenmerk 04-163

Behandeld door Dewy Ziepzeerder
Doorkiesnummer 020 552 5813
E-mail zpz@dro.amsterdam.nl

Bijlage(n) 2

Onderwerp Startnotitie Buiksloterham-Papaverweggebied

	Commissie voor de milieueffectrapportage
ingekomen:	19 JAN. 2004
nummer	
deeler	1406-14/m3
kopie naar	HL/bib

Geachte mevrouw Van Eck,

In het Masterplan 'Noordelijke IJ-oever' heeft de gemeente Amsterdam de voorziene herontwikkeling van het gebied direct ten noorden van het IJ beschreven. De eerste fase van deze ontwikkeling zal resulteren in een bestemmingsplan voor het deel 'Buiksloterham- en Papaverweggebied'. Omdat in dit bestemmingsplan de bouw mogelijk wordt gemaakt van een deel van de meer dan 4000 woningen die in het Noordelijke IJ-oevergebied zijn voorzien, is dit bestemmingsplan MER-plichtig.

Ter uitvoering van de verplichtingen voortvloeiend uit artikel 7.14 van de Wet milieubeheer, doe ik u hierbij toekomen de startnotitie met betrekking tot de voor het Buiksloterham- en Papaverweggebied op te stellen MER.

De startnotitie is door het stadsdeel Amsterdam-Noord bestuurlijk aanvaard op 23 december 2003. Per 1 januari 2004 is voor het betreffende gebied de bestuurlijke bevoegdheid tot (onder andere) de vaststelling van bestemmingsplannen teruggenomen door de gemeenteraad. Aldus is de gemeenteraad van Amsterdam bevoegd gezag.

Ik verzoek u de gemeenteraad te adviseren over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het MER. U kunt uw advies sturen naar de gemeenteraad van Amsterdam, per adres:
directeur Dienst Ruimtelijke Ordening, Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam.

De Jodenbreestraat is bereikbaar per metro en tram (lijnen 9 en 14), halte Mr. Visserplein

Voor nadere informatie kunt u contact op nemen met de heer J.P. Smit van de Dienst Ruimtelijke Ordening, team Juridische en Milieuzaken, telefoonnummer 020 – 552 7934.

Hoogachtend,
Dienst Ruimtelijke Ordening

mr. C.G.E. Huigstoot
Teamleider Juridische en Milieuzaken

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 8 d.d. 14 januari 2004

Amsterdam

Kennisgeving

Startnotitie en richtlijnen milieueffectrapport ten behoeve van Buiksloterham-Papaverweggebied
Burgemeester en Wethouders van Amsterdam maken namens de gemeenteraad, ingevolge het bepaalde in de Wet milieubeheer, bekend dat zij het voornemen hebben een bestemmingsplan voor het Buiksloterham-Papaverweggebied vast te stellen. Dit plan maakt deel uit van de herontwikkeling van de Noorderlijke IJ-oever. Omdat hierbij de bouw van meer dan 4000 woningen is voorzien, moet bij de voorbereiding van het bestemmingsplan een milieueffectrapport (MER) worden gemaakt.

De procedure om te komen tot een MER is aangevangen met het opstellen van een startnotitie. Hierin zijn de voorgenomen ontwikkelingen aangegeven, alsmede de achtergronden daarbij. De startnotitie ligt met ingang van 15 januari 2004 gedurende vier weken ter inzage op de volgende adressen:

- het stadsdeelhuis Noord, Buikslo-
termeerplein 2000, afd. Vergunnin-
gen/servicebureau, geopend maan-
dag van 12.00-15.00 uur, dinsdag,
woensdag en vrijdag van 8.30-15.00
uur, donderdag van 8.30-19.00 uur;
- het stadhuis, voorlichtingscentrum,
Amstel 1, kr. 0382, geopend maan-
dag tot en met vrijdag van 8.30-
17.00 uur;
- het Gemeentelijk Informatiecen-
trum voor Ruimtelijke Ordening en
Wonen (Zuiderkerk), Zuiderkerk-
hof 72, geopend maandag van
11.00-16.00 uur, dinsdag, woens-
dag en vrijdag van 9.00-16.00 uur
en donderdag van 9.00-20.00 uur;
- de Dienst Ruimtelijke Ordening,
Juridische en Milieuzaken, Joden-
breestraat 25, geopend maandag
tot en met vrijdag van 10.00-16.00
uur.

Voordat een MER kan worden gemaakt dienen richtlijnen te worden vastgesteld. Deze richtlijnen geven de gewenste inhoud van het MER aan en worden vastgesteld door de gemeenteraad. Met ingang van 15 januari 2004 wordt een ieder gedurende vier weken in de gelegenheid gesteld om schriftelijke opmerkingen in te brengen over de inhoud van de vast te stellen richtlijnen. U dient uw opmerkingen, onder vermelding van 'opmerkingen richtlijnen MER Buiksloterham-Papaverweggebied' te sturen naar de gemeenteraad van Amsterdam, per adres: de directeur van de Dienst Ruimtelijke Ordening, Jodenbreestraat 25, 1011 NH Amsterdam.

U kunt uw opmerkingen ook mondeling naar voren brengen tijdens een openbare zitting. Deze zitting vindt plaats op 2 februari 2004 vanaf 19.30 uur in de raadszaal van het stadsdeel-
huis van Amsterdam-Noord, Buik-
slotermeerplein 2000.

Na bovengenoemde termijn liggen de stukken behorend bij het MER, tot-
dat de bestemmingsplannen die
bovengenoemde woningbouw moge-
lijk maken onherroepelijk zijn, voor
een ieder ter inzage bij de Dienst
Ruimtelijke Ordening.

*Amsterdam, 14 januari 2004.
Burgemeester en Wethouders,
E. Gerritsen, secretaris
M.J. Cohen, burgemeester*

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Stadsdeel Amsterdam-Noord

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Amsterdam

Besluit: Goedkeuring bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C11.1

Activiteit: De transformatie van de Noordelijke IJ-oever van een extensief werkgebied tot een intensief stedelijk gebied voor wonen en werken, te beginnen op het Shellterrein en de overige delen van de Buiksloterham.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 14 januari 2004

richtlijnenadvies uitgebracht: 25 maart 2004

Bijzonderheden: De plannen voor het Shellterrein zijn al redelijk vastomlijnd en liggen vast in het projectbesluit Shellterrein. De Commissie adviseert in het MER te onderzoeken in hoeverre er nog mogelijkheden bestaan de plannen in milieuvriendelijke richting te optimaliseren. Belangrijke milieuaspecten waarop nog gevarieerd kan worden, zijn ecologie, sociale veiligheid en behoud van cultuurhistorische monumenten.

De plannen voor de rest van de Buiksloterham omvatten een geleidelijke, spontane transformatie. Het Masterplan Noord aan het IJ geeft reeds de kaders voor groen, water en verkeer. Het MER moet bijdragen aan het scheppen van duidelijkheid over de doelen, ijkpunten en randvoorwaarden die gelden voor het transformatieproces en aan de onderbouwing van de 'spelregels' die gelden voor de ontwikkeling. De Commissie beschouwt als essentiële punten:

- concrete formulering van de doelstellingen;
- verkenning van de (on)mogelijkheden en randvoorwaarden op grond van het beleidskader en van de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen in het plangebied;
- het beschrijven van relevante variabelen ("bouwstenen");
- groepering van die bouwstenen rondom beleidsscenario's tot 'alternatieven'. Deze 'alternatieven' dienen niet opgevat te worden als daadwerkelijke keuzemogelijkheden, maar moeten veeleer de 'hoeken van het speelveld' vertegenwoordigen;
- een gedegen verkenning van de milieuaspecten die wettelijke normen dreigen te overschrijden, niet aangepast kunnen worden tijdens het transformatieproces of belemmerend werken voor de planvorming.

Samenstelling van de werkgroep:

dr.ir. J. Hoeks

ir. J.A. Huizer

ing. B. Peters

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

dr.ir. J.C. Sinke

ir. H.A.P. Zinger

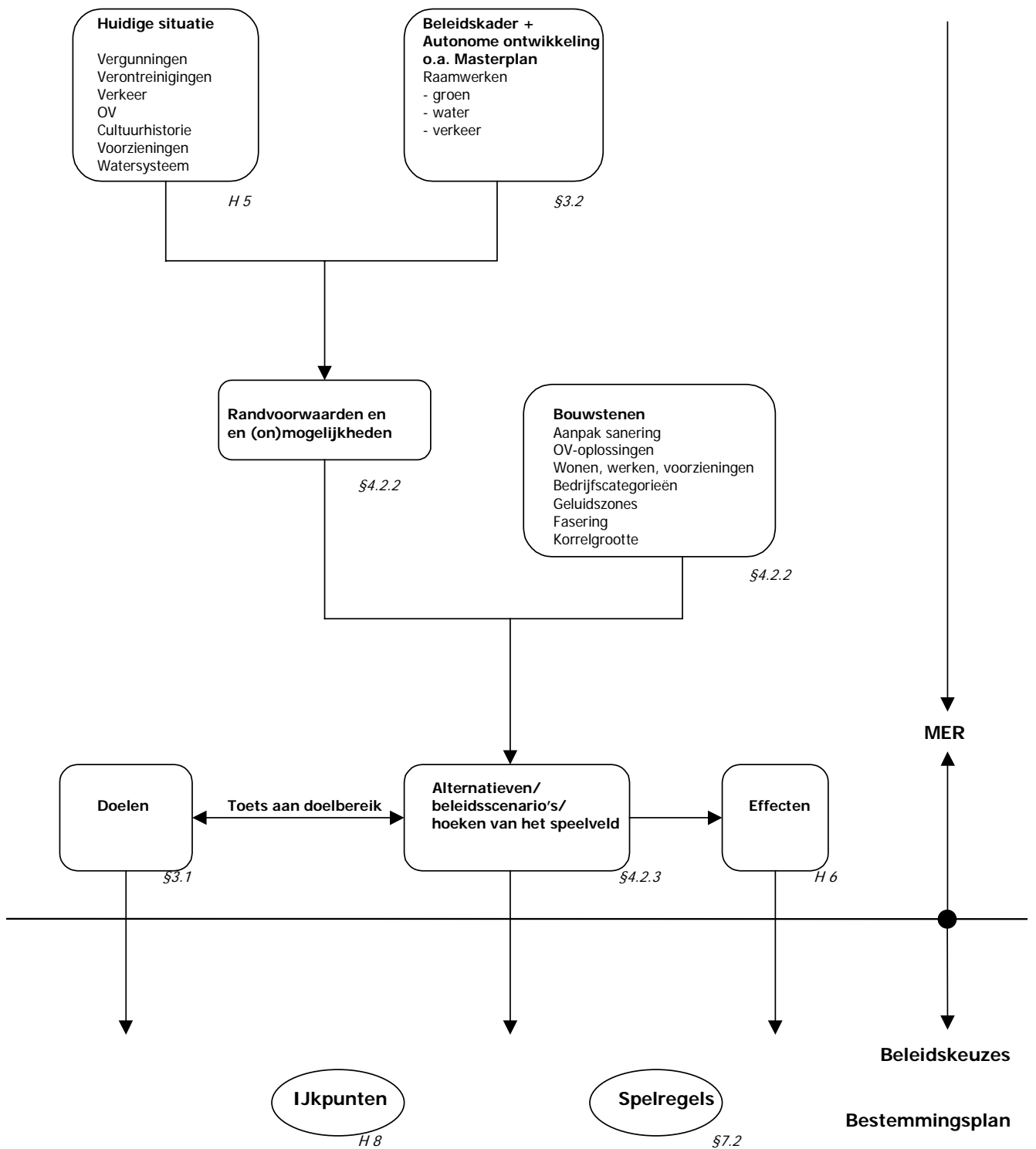
Secretaris van de werkgroep: ir. J.M. Bremmer

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20040210	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)	Amersfoort	20040304
2.	20040204	Hillen de Lelie Beheer B.V.	Amsterdam	20040304
3.	20040207	Vereniging Amsterdam Noord Groene Stad aan het Water (ANGSWA)	Amsterdam	20040304
4.	20040210	NedCoat Amsterdam B.V.	Amsterdam	20040304
5.	20040210	Stichting Monumenten Amsterdam-Noord	Amsterdam	20040304
6.	20040206	Vereniging van Bedrijven in Amsterdam-Noord (VEBAN) Verslag hoorzitting d.d. 2 februari 2004 te Amsterdam	Amsterdam	20040304

BIJLAGE 5 OPZET MER VOOR DE BUIKSLOTERHAM

Herinrichting Buiksloterham-Papaverweggebied Amsterdam

De gemeente Amsterdam wil de Noordelijke IJ-oever laten transformeren van een extensief werkgebied tot een intensief stedelijk gebied voor wonen en werken. De gemeente wil beginnen op het Shellterrein, hiervoor bestaan al redelijk concrete plannen. De plannen voor de rest van de Buiksloterham omvatten een geleidelijke, spontane transformatie die plaats kan vinden over een periode van circa 30 jaar. De gemeente Amsterdam wil nu voor beide gebieden een bestemmingsplan opstellen. Omdat er sprake is van de bouw van meer dan 2000 woningen is de activiteit milieueffectrapportage (m.e.r.)-plichtig.

ISBN 90-421-1281-6